RELAȚIA DINTRE STILUL PARENTAL ȘI ADAPTAREA PSIHOSOCIALĂ A PREȘCOLARILOR LA GRĂDINIȚĂ

Violeta SICORSCHI,

studentă, anul II,Facultatea Psihologie, Ştiinţe ale Educaţiei, Sociologie şi Asistenţă Socială

Ecaterina SICORSCHI,

cadru didactic,Instituția de Educație Timpurie nr. 182 ,,Curcubeu”

CZU: 373.24:316.6:37.018.1

sicorschiecaterina@gmail.com
violetasicorschi2@gmail.com

Adaptarea la grădiniță reprezintă o etapă importantă în dezvoltarea psihosocială a copilului, iar stilul parental poate influența emoțiile și comportamentul copiilor în noul mediu social, care îl reprezintă grădinița. Această problemă de cercetare este esențială pentru a identifica strategiile educaționale eficiente pentru o adaptare psihosocială sănătoasă și o dezvoltare armonioasă a copiilor. La baza cercetării am elaborat scopul care presupune determinarea relației dintre stilurile parentale și adaptarea psihosocială la grădiniță a preșcolarilor. Drept ipoteză presupunem că stilul de educație parental influențează asupra adaptării psihosociale a preșcolarilor la grădiniță, astfel, dacă părinții manifestă un stil democratic/autorizat, atunci copiii acestora vor avea un nivel optim de adaptare psihosocială la grădiniță.

Adaptarea la grădiniță implică procesul de ajustare, de transformare a copilului, pentru a deveni „apt”, „capabil” de a face față cerințelor educaționale și a fi „compatibil” (sub aspectul disponibilităților biopsiho-sociale), „în acord” cu normele și regulile din instituția de educație timpurie, pentru dobândirea cu succes a „statutului” de preșcolar [1]. Conform cercetătoarei U. Șchiopu, adaptarea copilului la întreg ansamblul cerințelor este reprezentată de adaptarea la trei planuri ale conduitelor: planul deservirii, planul activităților obligatorii, planul integrării în colectivitate [2].

Astfel, U. Șchiopu identifică 6 tipuri de adaptare a copilului la ansamblul cerințelor care se exprimă față de el: *adaptare foarte bună* - caracterizată prin despărțirea fără ezitare a copilului de persoana care l-a însoțit, manifestarea curiozității active, a unei conduite relaxate și stabilirea rapidă a relației cu ceilalți copii și cu educatoarea; *adaptare bună* - caracterizată prin despărțirea fără ezitare de persoana însoțitoare, stabilirea relativ repede a relațiilor cu educatoarea, dar unor relații mai selective și mai restrânse cu ceilalți copii; *adaptare intermitent tensionată* - caracterizată prin nervozitate, reținere a persoanei care îl însoțește, dispoziție alternantă, nesiguranță, dar și curiozitate față de ambianță; *adaptare continuu tensionată* - caracterizată cu nervozitate de fond, insistențe verbale, stabilirea unor relații foarte reduse cu educatoarea și ceilalți copii; *adaptare dificilă* - caracterizată prin refuzul copilului de a se despărți de persoana însoțitoare, refuzul cvasitotal de a stabili relații verbale, blocarea curiozității și a investigației, dispoziție tensionată și reținută; și *atitudine de neadaptare radicală* - caracterizată prin

refuzul activ al copilului de a se despărți de persoana însoțitoare, negativism, conduită încăpățânată și chiar agresivă uneori.

În această ordine de idei, afirmăm că adaptarea psihosocială a preșcolarilor la grădiniță este influențată de factori interni: biologici și psihologici, și factori externi: pedagogici, familiali (din care face parte stilul parental) și sociali. Stilul parental influențează în mod semnificativ dezvoltarea și adaptarea copiilor la mediul preșcolar.

Conceptul de **stil parental** este definit de către A. Adler ca totalitatea acțiunilor și atitudinilor figurilor parentale față de copil, acesta susținea că educația copilului începe imediat după naștere, și în mare măsură aceasta este opera mamei, astfel acordându-i figurii materne un rol principal în socializarea copilului [3]. Alți autori, precum E. Bonchiș [4], L. Cuznețov [5] și A. Moisin [6], sunt de părere că stilul parental constituie un pattern general de creştere a copiilor adoptat de un părinte, definit prin combinaţia de căldură şi control pe care acesta o oferă copilului. Conform cercetătoarei D. Baumrind, se disting 4 tipuri de stil parental: autorizat, autoritar, permisiv și neglijent.

În vederea constatării stilului parental este util Chestionarul „Parenting style questionnaire" (1995) propus de către grupul de autori Robinson, Hart și Roper, conform căruia se pot distinge următoarele stiluri la părinți: autoritar, autorizat și permisiv; iar pentru determinarea nivelului adaptării psihosociale a preșcolarilor poate fi realizată observarea prin aplicarea „Fișei de cunoaștere și evaluare a copilului" (după E. Verza și F. E. Verza). În acest context, presupunem că stilul parental care limitează autonomia și inițiativa copilului, afectează adaptarea și dezvoltarea abilităților sociale ale preșcolarilor. Pe de altă parte, stilul parental care combină așteptări înalte cu suport emoțional și autonomie, pot facilita o adaptare mai bună a copiilor la grădiniță.

Se recomandă părinților să cultive un stil parental echilibrat, care combină suportul emoțional cu stabilirea unor limite clare. Este esențial ca părinții să fie prezenți activ în viața preșcolarilor, să participe la activitățile lor educaționale și să colaboreze strâns cu cadrele didactice. Astfel, copiii vor beneficia de o adaptare optimă la mediul preșcolar și vor dezvolta relații sociale pozitive.

Referințe:

1. GÎNU, D., BUCUN, N., KAWAFHH, N. Copii instituționalizați și direcțiile de acțiune pentru integrare în societate. În: *Aspecte metodologice ale implementării principiilor toleranței, Materialele conferințelor științifice*. Chișinău, 2003. pp. 145-154.
2. ȘCHIOPU, U., VERZA, E. *Psihologia vârstelor*. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1995.
3. ADLER, A. *Sensul vieții*. București: Editura IRI, 1995.
4. BONCHIȘ, E. *Familia și rolurile ei în educarea copilului*. Iași: Polirom, 2011. 424 p.
5. CUZNEȚOV, L. *Tratat de educație pentru familie. Pedagogia familiei*. Chișinău: CEP USM, 2009. 642 p.
6. MOISIN, A. *Părinți și copii*. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1995, 126 p.

Recomandat

***Valeria BOTEZATU**, asist. univ.*